

ĢENERĀLADVOKĀTA F. DŽ. DŽEIKOBSA

[F. G. JACOBS] SECINĀJUMI,

sniegti 2005. gada 15. decembrī¹

1. Iesniedzot apelācijas sūdzību, sabiedrība *JCB Service* lūdz pilnībā vai daļēji atcelt Pirmās instances tiesas spriedumu lietā T-67/01 *JCB Service*/Komisija².

mentācijā, piemērojamo Kopienas normu nepareizu piemērošanu, pamatprincipu, kas reglamentē naudas sodus, un to aprēķināšanas kārtības neievērošanu.

2. Ar minēto spriedumu būtībā tika apstiprināts Komisijas lēmums³, kurā tika konstatēts, ka sabiedrība *JCB Service* vairākkārt ir pārkāpusi Kopienas konkurences noteikumus, bet uzliktais naudas sods tika samazināts no EUR 39 614 000 līdz EUR 30 000 000.

4. Komisija apstrīd visus šos iebildumus un ir iesniegusi pretapelāciju, ar ko lūdz noteikt naudas sodu tā sākotnējā apmērā.

3. Apelācijas sūdzības iesniedzējs atsaucas uz tiesību uz aizstāvību pārkāpumu sakarā ar Komisijā notikušās procedūras pārmērīgo ilgumu, nevainīguma prezumpcijas neievērošanu, faktu nepareizu juridisko kvalifikāciju, pierādījumu sagrozišanu, pretrunām argu-

Atbilstošās tiesību normas

5. EKL 81. panta 1. punkts "aizliedz visus nolīgumus uzņēmumu starpā, uzņēmumu apvienību lēmumus un saskaņotas darbības, kas var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm un kuru mērķis vai sekas ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci kopējā tirgū". Saskaņā ar 81. panta 2. punktu šādi līgumi nav spēkā.

1 — Oriģinālvaloda — angļu.

2 — *Recueil*, II-49. lpp.

3 — Komisijas 2000. gada 21. decembra Lēmums 2002/190/EK par EK līguma 81. panta piemērošanas procedūru (lieta COMP.F.1/35.918 — *JCB*) (OV 2002, L 69, 1. lpp., turpmāk tekstā — "Apstrīdētais lēmums").

6. 81. panta 3. punkts tomēr paredz, ka šis aizliegums nav piemērojams dažiem noligumiem, lēmumiem un saskaņotai darbībai, “kas palīdz uzlabot preču ražošanu vai izplatīšanu, vai veicina tehnisku vai saimniecisku attīstību, reizē ļaujot patērētājiem baudīt pienācīgu daļu no iegūtajiem labumiem, un kas

un Komisijas Regulu Nr. 27⁵ un Regulu Nr. 99/63⁶.

a) neuzspiež attiecīgiem uzņēmumiem ie robežojumus, kuri nav obligāti vajadzīgi, lai sasniegtu šos mērķus;

b) neļauj šādiem uzņēmumiem likvidēt konkurenci attiecībā uz šo ražojumu būtisku daļu”.

8. Regulas Nr. 17 2. pants paredz: “Pēc attiecīgo uzņēmumu vai uzņēmumu apvienību pieteikuma Komisija var apliecināt, ka, balstoties uz tās rīcībā esošajiem faktiem, nav pamata tās darbībai saskaņā ar Līguma 81. panta 1. punktu vai 82. pantu attiecībā uz līgumu, lēmumu vai darbību.”

9. Pieteikumi ir jāiesniedz, izmantojot A/B veidlapu, kas ir pievienota Regulas Nr. 27 pielikumā, un tajos ir jābūt iekļautai šajā veidlapā pieprasītajai informācijai. Tomēr atbilstoši skaidrotajam A/B veidlapas ievaddaļā, kas ir pievienota Regulai Nr. 3385/94, “Komisijai nav obligāti jāsniedz negatīvs apstiprinājums. Regulas Nr. 17 2. pants paredz, ka “[...] Komisija var apliecināt [...]”. Komisija pieņem lēmumus ar negatīvu apstiprinājumu tikai tad, ja ir jāatrisina būtiska interpretācijas problēma. Pārējos gadījumos

7. Pamata lietā aplūkoto notikumu laikā šīs normas īstenoja ar Padomes Regulu Nr. 17⁴

4 — Pirmā regula par Līguma [81.] un [82.] panta īstenošanu (OV 1962, 13, 204. lpp.), kas, piemērojot pagaidu izņēmumu attiecībā uz 8. panta 3. punktu, sākot ar 2004. gada 1. maiju, tika atcelta ar Padomes 2002. gada 16. decembra Regulu (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82. panta (OV 2003, L 1, 1. lpp.), saskaņā ar ko valsts iestādēm ir nodoti daudzi pienākumi, kurus pirms tam veica Komisija.

5 — Pirmā regula par 1962. gada 6. februāra Regulas Nr. 17 piemērošanu (OV 1962, 35, 1118. lpp.), kas atcelta un aizstāta ar Komisijas 1994. gada 21. decembra Regulu (EK) Nr. 3385/94 par Padomes Regula Nr. 17 paredzēto pieteikumu un paziņojumu formu, saturu un citiem datiem (OV 1994, L 377, 28. lpp.).

6 — Komisijas 1963. gada 25. jūlija Regula Nr. 99/63/EEK par Padomes Regulas Nr. 17 19. panta 1. un 2. punktā paredzēto lietas dalībnieku uzklaušanu (OV 127, 2268. lpp.), kas tika atcelta un aizstāta ar Komisijas 1998. gada 22. decembra Regulu (EK) Nr. 2842/98 par pušu [lietas dalībnieku] uzklaušanu dažu procedūru gaitā saskaņā ar EK līguma 85. un 86. pantu (OV L 354, 18. lpp.).

tā uz pieteikumu atbild, nosūtot administratīvu vēstuli”⁷.

10. Gadījumos, ja Komisija uzskata, ka ir noticis konkurences noteikumu pārkāpums, tā atbilstoši Regulas Nr. 99/63 2. panta 1. punktam rakstiski informē attiecīgos uzņēmumus par iebildumiem, kuri tiem izvirzīti. Šis paziņojums tiek saukts par “paziņojumu par iebildumiem”.

11. Regulas Nr. 17 15. pants attiecas uz naudas sodiem. 15. panta 2. punkts ļauj Komisijai uzlikt naudas sodu, nepārsniedzot 10 % no katra uzņēmuma vai uzņēmumu apvienības, kas ir pārkāpuši EKL 81. panta 1. punktu, iepriekšējā finanšu gada apgrozījuma, ņemot vērā gan pārkāpuma smagumu, gan tā ilgumu.

12. 1998. gadā Komisija, lai garantētu Komisijas lēmumu pārskatāmību un objektivitāti, pieņēma pamatnostādnes⁸, saskaņā ar kurām naudas soda apmēru nosaka vairākos posmos.

13. Pirmkārt, atkarībā no tā, vai pārkāpums, ņemot vērā tā raksturu, konkrēto ietekmi uz tirgu un attiecīgā ģeogrāfiskā tirgus lielumu, ir sīks, smags vai sevišķi smags⁹, Komisija nosaka [naudas soda] pamatapmēru un drīkst palielināt šo naudas sodu par noteiktu procentu likmi atbilstoši tā ilgumam¹⁰. Pēc tam tā novērtē, vai šī summa ir jāpalielina arī atbildību pastiprinošu apstākļu dēļ vai jāsamazina atbildību mīkstinošu apstākļu dēļ¹¹, un pēc tam to drīkst koriģēt, pamatojoties uz konkrētiem objektīviem nosacījumiem¹².

14. Regulas Nr. 17 15. panta 5. punkta a) apakšpunktā ir paredzēts, ka naudas dosu neuzliek par darbībām, kas notikušas pēc paziņošanas Komisijai un pirms lēmuma, ko tā pieņem, piemērojot pašreizējo EKL 81. panta 3. punktu, ja vien tās nepārsniedz paziņojumā aprakstītās darbības.

15. Komisijas Regula (EEK) Nr. 1983/83¹³ paredzēja atbrīvojumu atsevišķām ekskluzīvās izplatīšanas līgumu kategorijām. Šīs regulas 2. pantā šajā kontekstā bija uzskaitīti

7 — Skat. arī Komisijas paziņojumu saistībā ar procedūru pieteikumiem negatīvam apstiprinājumam (OV 1982, C 343, 4. lpp.).

8 — Pamatnostādnes sodanaudas [nauda sodu] noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un EOTK līguma 65. panta 5. punktu (OV 1998, C 9, 3. lpp.) (turpmāk tekstā — “Pamatnostādnes”).

9 — Par kuru attiecīgi var noteikt naudas sodu līdz 1 miljonom euro, līdz 20 miljoniem euro un vairāk par 20 miljoniem euro (Pamatnostādņu 1.A punkts).

10 — 1.B punkts.

11 — Attiecīgi 2. un 3. punkts.

12 — 5. punkta b) apakšpunkts.

13 — Komisijas 1983. gada 22. jūnija Regula par EK līguma [81]. panta 3. punkta piemērošanu ekskluzīvu piegādes līgumu kategorijām (OV L 173, 1. lpp.).

pieļaujamie konkurences ierobežojumi, it sevišķi pienākums līgumā paredzētās preces iegādāties tikai no otras līgumslēdzējas puses, lai tās pārdotu tālāk, un atturēties no aktīvas pārdošanas. Tomēr 3. pantā bija paredzēts, ka 1. pants nav piemērojams, ja:

preces iegādājas ārpus līgumā noteiktās teritorijas vai pārdod tās līgumā noteiktajā teritorijā”.

“c) lietotāji līgumā norādītajā teritorijā līgumā paredzētās preces var iegādāties tikai no ekskluzīva izplatītāja un tiem nav alternatīvu piegādes avotu ārpus līgumā norādītās teritorijas;

d) viena vai abas līgumslēdzējas puses ierobežo starpnieku un lietotāju iespēju līgumā paredzētās preces iegādāties no citiem pārdevējiem kopējā tirgū vai tiktāl, ciktāl nepastāv alternatīvi piegādes avoti, ārpus minētā tirgus, it īpaši, ja viena vai abas līgumslēdzējas puses:

[..]

2. izmanto citas tiesības vai veic citus pasākumus, lai nepieļautu, ka tirgotāji vai lietotāji līgumā paredzētās

Fakti un procedūra

16. *JCB Service* ir atbilstoši Lielbritānijas tiesībām dibināta sabiedrība, kam tieši vai netieši pieder vai kas kontrolē 28 sabiedrības *JCB* grupā¹⁴. *JCB* ražo un pārdod celtniecības mašīnas, attīrīšanas un celtniecības iekārtas, lauksaimniecības mašīnas, kā arī šo dažādo preču rezerves detaļas. Tās izplatīšanas tīkls ir strukturizēts valstu līmenī, izmantojot vienu meitas uzņēmumu vai ekskluzīvo importētāju katrā valstī.

17. 1973. gada 30. jūnijā iesniedzot A/B veidlapu, kas aizpildīta saskaņā ar Regulu Nr. 27, *JCB* paziņoja Komisijai par astoņiem standarta izplatīšanas līgumiem, ko tā gatavoja noslēgt ar izplatītājiem vai galvenajiem tālākpārdevējiem, kas ir saistīti ar grupu, Apvienotajā Karalistē, Īrijā, Vācijā, Beniluksa valstīs, Dānijā un Itālijā.

14 — Tādā veidā lietoju “*JCB*”, lai atsauktos uz *JCB Services* kā uz esošās tiesvedības dalībnieku un, ar izņēmumu neskaidrību gadījumos, uz *JCB Group* kopumā un dažādiem grupas uzņēmumiem tiktāl, ciktāl tie pārstāv grupas darbības.

18. 1975. gada 27. oktobrī Komisija norādīja *JCB*, ka paziņotajos līgumos ir vairāki ierobežojumi, kas ir pretrunā ar pašreizējo EKL 81. pantu. Komisija lūdza tajos izdarīt grozījumus un uzdeva sabiedrībai dažādus jautājumus.

19. Grozītie standarta līgumi, ko piemēroja Apvienotajā Karalistē un Īrijā, tika nosūtīti Komisijai 1975. gada 18. decembrī.

20. 1976. gada 13. janvārī Komisija informēja *JCB Sales*, ka dažas nepilnības ir novērstas, tomēr dažas vēl ir palikušas nenovērstas, un lūdza precizēt vairākus noteikumus.

21. 1976. gada martā *JCB Sales* precizēja šos noteikumus un sniedza sīku informāciju par nepilnībām, kas palikušas nenovērstas; tiekoties ar Komisiju, tā iesniedza papildu informāciju, kā arī ar Francijas meitas uzņēmumu noslēgtā līguma kopiju.

22. Turpmākas izmaiņas netika veiktas līdz 1980. gada 6. martam, kad *JCB Sales* nosūtīja Komisijai grozīto standarta līgumu, kas tika noslēgts ar Apvienotajā Karalistē nodibinātiem izplatītājiem, ar ko tika aizstāts 1975. gadā paziņotais līgums. Pēc tam 1995. gada 29. decembrī *JCB Sales* nosūtīja Komisijai vēl vienu standarta līgumu, kas tika noslēgts ar Apvienotās Karalistes izplatītājiem un ar ko

tika aizstāts 1980. gadā paziņotais līgums. Komisija neatbildēja uz šiem paziņojumiem, kas atbilstoši Regulas Nr. 27 noteikumiem netika iesniegti, izmantojot A/B veidlapu.

23. Ar *Tribunal de commerce de Paris* [Parīzes Tirdzniecības tiesa] (Francija), 1995. gada 11. decembra spriedumu daļēji tika noraidīta prasība sakarā ar negodīgu konkurenci, ko *JCB* meitas uzņēmums Francijā bija cēlis pret sabiedrību *Central Parts SA*, kura no Apvienotās Karalistes saņēma *JCB* rezerves detaļas, lai pēc tam tās pārdotu Francijā. *JCB* apsūdzēja *Central Parts*, ka tā bez atļaujas izmanto apzīmējumu "*JCB*" un norāda uz sevi kā uz "apstiprinātu izplatītāju". Šo spriedumu vēlāk 1998. gadā atcēla *Cour d'appel de Paris* [Parīzes Apelācijas tiesa] (Francija), kas nosprieda, ka *Central Parts* attiecībā pret *JCB* bija īstenojis ar negodīgu konkurenci saistītas darbības.

24. 1996. gada 15. februārī *Central Parts* iesniedza Komisijai sūdzību sakarā ar sabiedrības *JCB* tirdzniecības praksi, kas saistīta ar tās produktu izplatīšanu.

25. 1996. gada 5. novembrī Komisija veica pārbaudi *JCB* meitas uzņēmumam piederošajās telpās Francijā, kā arī diviem tās izplatītājiem Apvienotajā Karalistē piederošajās telpās.

26. Pēc tam Komisija nosūtīja *JCB* pirmo paziņojumu par iebildumiem, kurā tā tomēr nebija ņēmusi vērā 1973. gadā nosūtīto

paziņojumu, uz ko norādīja *JCB*. Otrais paziņojums par iebildumiem, kurā tika ņemts vērā 1973. gadā nosūtītais paziņojums, tika nosūtīts 1999. gada 30. jūlijā; *JCB* sniedza atbildi 1999. gada 13. decembrī, un 2000. gada 16. janvārī tā vēlreiz tika uzklautā.

27. 2000. gada 21. decembrī Komisija pieņēma lēmumu¹⁵. Tā pārbaudīja 1973. gadā paziņotos līgumus, grozītos līgumus, kas vēlāk tika nosūtīti, un *JCB* izplatīšanas līgumus un praksi, kas pierādīta ar dažāda veida pierādījumiem.

28. Komisija konstatēja, ka oficiālajiem *JCB* izplatītājiem ir noteikti vairāki tirdzniecības ierobežojumi ārpus tiem piešķirtajām teritorijām, kā arī ar šādu tirdzniecību saistītas sankcijas, ja šāda tirdzniecība ir notikusi, ka ir notikusi apspriešanās tālākpārdošanas cenu saglabāšanas jautājumos un ka ir bijušas ekskluzīvas piegādes prasības, kas liedz veikt savstarpēju piegādi citiem izplatītājiem. Visu šo pasākumu mērķis vai arī sekas bija konkurences ierobežojumi un tirdzniecības ietekmēšana starp dalībvalstīm, tādējādi pārkāpjot EKL 81. panta 1. punktu. Tā pārbaudīja, vai ir izpildīti EKL 81. panta 3. punkta noteikumi, un secināja, ka tie nav izpildīti. Atbilstoši Regulas Nr. 17 15. panta 5. punkta a) apakšpunktam Komisija norādīja, ka tikai līgumi, kas 1973. gada 30. jūnijā ir paziņoti, iesniedzot A/B veidlapu, bija atbilstoši paziņoti; pārējie līgumi tādā veidā nav paziņoti un tādēļ dažāda veida prakse vai

nu neietilpst paziņoto līgumu jomā, vai arī ir uzskatāma par [līgumu] īstenošanu ļaunprātīgā veidā. Tā kā paziņotajiem noteikumiem ir ierobežojošas sekas, šīs sekas pastiprina tas, ka šie ierobežojumi nav paziņoti. Visbeidzot, Komisija pārbaudīja pārkāpuma smagumu un ilgumu un ņēma vērā vienu atbildību pastiprinošu apstākli — represīvās sankcijas, kas tika noteiktas izplatītājam par ārpus teritorijas veikto tirdzniecību, un konstatēja, ka nav neviena atbildību mīkstināša apstākļa.

29. Komisija uzskatīja, ka pārkāpumi ir "sevišķi smagi" un noteica naudas sodu EUR 25 000 000 apmērā pārkāpuma smaguma dēļ, ko palielināja par 5 % par katru no konstatētajiem 11 pārkāpuma izdarīšanas gadiem (proti, EUR 13 750 000) un par EUR 864 000 par uzliktajām represīvajām sankcijām.

30. Apstrīdētā lēmuma 1. pants nosaka:

"*JCB Service* un tās meitas uzņēmumi ir pārkāpuši EKL [EK līguma] 81. pantu, ar koncesionāriem noslēdzot līgumus vai veicot saskaņotas darbības, kuru mērķis ir konkurences ierobežošana kopējā tirgū, lai sadalītu valstu tirgus un nodrošinātu absolūtu aiz-

15 — Minēts 3. zemsvītras piezīmē.

sardzību ekskluzīvajās teritorijās, ārpus kurām koncesionāriem ir liegts veikt aktīvu tirdzniecību, un kurām ir raksturīgi šādi elementi:

JCB Service meitas uzņēmumu iniciatīvu, un atbilstoši šo sabiedrību noteiktajai skalai, tādējādi koncesionāru atlīdzību padarot atkarīgu no tirdzniecības ģeogrāfiskā galamērķa;

a) pasīvās tirdzniecības ierobežojumi, kas noteikti koncesionāriem Apvienotajā Karalistē, Īrijā, Francijā un Itālijā, to skaitā ierobežojumi tirdzniecībai ar neapstiprinātiem tālākpārdevējiem, gala lietotājiem vai koncesionāriem ārpus ekskluzīvajām teritorijām un it īpaši citās dalībvalstīs;

e) atvieglojumu atcelšana atkarībā no tā, vai tirdzniecība Apvienotajā Karalistē ir veikta ekskluzīvajās teritorijās vai ārpus tām un vai koncesionāri, kuru teritorijā tiek izmantotas līgumā paredzētās preces, panāk vienošanos ar koncesionāriem pārdevējiem, tādējādi koncesionāru atlīdzību padarot atkarīgu no tirdzniecības ģeogrāfiskā galamērķa.”

b) piegādes avotu ierobežojumi, kas saistīti ar līgumos paredzēto preču pirkšanu, kuru veic koncesionāri Francijā un Itālijā, kas liedz koncesionāriem veikt savstarpējas piegādes;

31. Apstrīdētā lēmuma 2. pantā tiek noraidīts lūgums piešķirt atbrīvojumu, kas tika iesniegts 1973. gada 30. jūnijā.

c) atlaižu vai tālākpārdošanas cenu noteikšana koncesionāriem Apvienotajā Karalistē un Francijā;

32. 3. pantā ir noteikts, ka *JCB* ir jāizbeidz 1. pantā konstatētie pārkāpumi un it īpaši:

d) komisijas maksas noteikšana par garantijas apkalpošanu precēm, ko citās dalībvalstīs pārdevuši koncesionāri, kuri reģistrēti ārpus Apvienotās Karalistes ekskluzīvajām teritorijām, ņemot vērā *JC Bamford Excavators Ltd* vai citu

“a) jāinformē savi koncesionāri, kas reģistrēti Kopienā, ka tie var veikt pasīvu tirdzniecību ar galalietotājiem un koncesionāriem;

- b) jāgroza līgumi, kas noslēgti ar to koncesionāriem, atļaujot veikt pasīvu tirdzniecību ar neapstiprinātiem tālākpārdevējiem citu koncesionāru ekskluzīvās teritorijās un aktīvu un pasīvu tirdzniecību ar neapstiprinātiem tālākpārdevējiem savā teritorijā vai atļaujot saviem koncesionāriem veikt aktīvu vai pasīvu tirdzniecību ar citiem koncesionāriem, ar galalietotājiem vai to atbilstoši pilnvarotiem aģentiem ārpus to ekskluzīvās teritorijas;
- c) jāgroza līgumi, kas noslēgti ar to koncesionāriem Itālijā un Francijā, atļaujot līgumā paredzētās preces pirkt no citiem koncesionāriem, kuri ir reģistrēti Kopienā, un par to jāinformē visi koncesionāri, kas ir reģistrēti Kopienā;
- d) jāinformē savi koncesionāri, kas darbojas Kopienā, ka lūgumi, kurus ir iesnieguši meitas uzņēmumi, kas vēlas no koncesionāriem iekasēt komisijas maksu par garantijas apkalpošanu, nepastāvošiem pierādījumiem par nesaskaņām starp attiecīgajiem koncesionāriem, tiek uzskatīti par spēkā neesošiem un nav jāņem vērā;
- e) jāinformē savi koncesionāri, kas darbojas Apvienotajā Karalistē, ka atlaides, kuras paredzēts piešķirt atbilstoši komercatbalstam plaša profila darbībai, tiek piešķirtas neatkarīgi no tā, vai tirdzniecība ir notikusi koncesionāriem piešķirtajā teritorijā vai ārpus tās un vai ir noslēgts līgums ar citiem koncesionāriem ārpus šīs teritorijas”.
33. 4. pantā tiek uzlikts naudas sods EUR 39 614 000 apmērā.
34. 2001. gada 22. martā *JCB Service* Pirmās instances tiesā iesniedza prasību atcelt Apstrīdēto lēmumu.
35. Pirmās instances tiesa 2004. gada 13. janvārī pasludināja spriedumu. Tā atzina, ka vairāki pārkāpumi nav konstatēti pierādījumu trūkuma dēļ un ka naudas soda palielināšana par represīvajām sankcijām, kas tika uzlikta izplatītājiem, nav attaisnojama tāpēc, ka sankcijas tika noteiktas atbilstoši paziņotam līgumam. Rezultātā tā atcēla Apstrīdētā lēmuma 1. panta c), d) un e) punktu, un 3. panta d) un e) punktu, samazināja naudas sodu līdz 30 miljoniem euro un noraidīja prasību pārējā daļā.
36. 2004. gada 5. aprīlī *JCB* iesniedza Tiesā esošo apelācijas sūdzību, būtībā lūdzot Tiesu:
- pilnībā atcelt pārsūdzēto spriedumu tiktāl, ciktāl tajā nav ievēroti Kopienu

tiesību akti, apdraudot *JCB* aizstāvības tiesības;

- pakārtoti — atcelt spriedumu tiktāl, ciktāl tajā, pirmkārt, ir konstatēts, ka ir pastāvējis vispārējs pasīvās tirdzniecības ierobežojums, kas noteikts izplatītājiem, un ierobežojums par piegādes avotiem izmantot tikai izplatītājus Francijā un Itālijā, kas rada šķērsli izplatītājiem veikt savstarpējas piegādes, un, otrkārt, ir uzlikts naudas sods par šiem pārkāpumiem;
- sniegt galīgo spriedumu, pilnībā vai daļēji atceļot Apstrīdēto lēmumu un atceļot vai samazinot naudas sodu.

37. Komisija savā atbildes rakstā lūdz Tiesu pilnībā noraidīt apelācijas sūdzību un savā pretapelācijā lūdz atcelt pārsūdzēto spriedumu tiktāl, ciktāl tajā ir samazināts naudas sods par summu, par kādu tas tika palielināts atbilstoši atbildību pastiprinošiem apstākļiem, par kādiem tika atzīta sankciju uzlikšana izplatītājiem.

par pieeju, kādu *JCB* izmanto savos argumentos, kuros tā vispārīgi atsaucas uz pierādījumiem, kurus ir pārbaudījusi Komisija un Pirmās instances tiesa, un ar ko tā liek ievērojamu uzsvāru uz Komisijas klusēšanu laika posmā no 1975. gada līdz 1996. gadam.

39. Pirmkārt, attiecībā uz atbilstošo Komisijas un Tiesas uzdevumu Kopienas konkurences noteikumu pārkāpuma novērtēšanā, ja Komisija pieņem lēmumu par to, ka ir konstatēts pārkāpums, un uzliek naudas sodu, attiecīgais uzņēmums Pirmās instances tiesā drīkst apstrīdēt gan lēmuma likumību, gan naudas soda apmēru.

40. Runājot par pirmo aspektu, Pirmās instances tiesas kompetencē ir tikai pārbaudīt likumību, noskaidrojot, vai Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu faktisku kļūdu vērtējumā, bet, runājot par otro aspektu, tai ir neierobežota kompetence grozīt naudas soda [apmēru]. Tomēr Pirmās instances tiesai nav pienākuma no jauna pārskatīt lietu tādā veidā, kā to dara Komisija, bet gan pārbaudīt, vai lēmums nav atceļams tādu pārkāpumu dēļ, uz ko norāda vai nu sūdzības iesniedzējs vai, ja tie ir sabiedriskās kārtības politikas jautājumi, pati Pirmās instances tiesa pēc savas ierosmes.

Ievada piezīmes

38. Pirms sāku apskatīt apelācijas sūdzības pamatus, ir jāizdara divas vispārējas piezīmes

41. Apelācijas sūdzību gadījumā Pirmās instances tiesas kompetence ir ierobežotāka.

Ja vien nav sagrozīti pierādījumi vai nepareizi kvalificēti fakti¹⁶, tā nedrīkst pārbaudīt faktus, [un] tā tikai noskaidro, vai apelācijas sūdzības iesniedzējs ir pierādījis kļūdas tiesību piemērošanā, ko Pirmās instances tiesa, veicot pārbaudi par Komisijas lēmuma likumību, pati ir pieļāvusi.

instances tiesa sava sprieduma 80. punktā, nevar izdarīt nekādus secinājumus tāpēc vien, ka no Komisijas nav saņemta skaidra atbilde. *A fortiori*, ja no Komisijas nav saņemta atbilde uz jautājumiem, kas tai ir paziņoti, nevar izdarīt nekādus secinājumus par tādu apstākļu atbilstību, kas šādā paziņojumā nav skaidri norādīti.

42. Šajā apelācijas sūdzībā *JCB*, šķiet, daudzos gadījumos uzskata, ka Pirmās instances tiesa ir pieņēmusi lēmumu, kurā ir atzīts, ka tā ir pārkāpusi konkurences noteikumus un ka tā ir uzlikusi naudas sodu, un lūdz Tiesu no jauna pārbaudīt visus pierādījumus. Tomēr, kā aprakstīts iepriekš, Tiesas kontroles joma ir ierobežota.

Par pirmo apelācijas sūdzības pamatu: tiesībām uz aizstāvību un nevainīguma prezumpciju

44. *JCB* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa, pārkāpjot, pirmkārt, *JCB* tiesības uz aizstāvību un, otrkārt, tās tiesības atsaukties uz nevainīguma prezumpciju, nav ievērojusi Kopienų tiesību aktus.

43. Otrkārt, no Regulās Nr. 17, Nr. 27 un Nr. 99/63¹⁷ paredzētajām procesuālajām normām ir acīmredzams, ka, lai gan Komisija, atbildot uz paziņojumu, kurā nav atklāti konkurences noteikumu pārkāpumi, drīkst sniegt likumīguma apliecinājumu (vai atbalsta vēstuli), tai nav pienākuma to darīt. Taču, tā kā šāds nosacījums [par likumīguma apliecinājumu] ir skaidri paredzēts, pamatota pārliecība par to, ka paziņotā prakse nesatur pārkāpumu, var rasties tikai pēc šādas atbildes saņemšanas; kā ir norādījusi Pirmās

Par tiesībām uz aizstāvību

Pārsūdzētais spriedums

45. Pirmajā instancē *JCB* apgalvoja, ka Komisija nav izpildījusi savu pienākumu rīkoties saprātīgā termiņā, kas izriet no judikatūrā paredzētā vispārējā Kopienų tiesību principa un Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta 1. punkta.

16 — Skat. 2004. gada 7. janvāra spriedumu apvienotajās lietās C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P *Aalborg Portland u.c./Komisija* (*Recueil*, I-123. lpp., 47. un turpmākie punkti; skat. arī turpmāk 73. un 74. punktu).

17 — Skat. iepriekš 7. un turpmākos punktus.

46. Pirmās instances tiesa ir nošķirusi to 1973. gadā paziņoto līgumu pārbaudi, kuru rezultātā tika noraidīts lūgums piešķirt atbrīvojumu, un 1996. gadā iesniegtās sūdzības izskatīšanu, kas ir aplūkota Apstrīdētā lēmuma rezolutīvās daļas pārējos pantos¹⁸.

47. Attiecībā uz 1973. gada paziņojumiem tā atzina, ka, ņemot vērā to, ka Komisija pieņēma lēmumu 27 gadu periodā, tā nav rīkojusies saprātīgā termiņā, bet uzskatīja, ka šī pienākuma neizpilde nevarēja ietekmēt ne lūguma piešķirt atbrīvojumu noraidīšanas likumīgumu, ne to, ka tika konstatēts pārkāpums¹⁹. Tas vien, ka lūgums piešķirt atbrīvojumu netika noraidīts, nepārsniedzot saprātīgu termiņu, nepadara to par prettiesisku²⁰. Ja nav pierādīts, ka ieilgusi norise ir ietekmējusi attiecīgo uzņēmumu spēju efektīvi aizstāvēties, saprātīga termiņa neievērošana neattiecināma [lēmuma] atcelšanu²¹. Apstrīdētajā lēmumā konstatētie pārkāpumi nav balstīti uz paziņošanas jautājumiem, bet gan uz praksi, kas atšķiras no tās, kura bija paredzēta paziņotajos līgumos; tādējādi ieilgusi norise nevar ietekmēt to, vai procedūra, kas ir saistīta ar šo praksi, ir likumīga²². Jebkurā gadījumā JCB nav uzsvērusi, ka

ieilgušās norises rezultātā būtu radušies kādi noteikti procesuāli pārkāpumi, bet tikai ka Komisijas rīcība norāda uz lietas sliktu pārvaldību²³.

48. Runājot par 1996. gada sūdzību, kopējo procedūras ilgumu, ņemot vērā lietas sarežģītību, nevar uzskatīt par pārmērīgu, un tā rezultātā lēmumu varētu atcelt tikai tad, ja tiktu pierādīts, ka ar to ir pārkāptas prasības iesniedzējas tiesības uz aizstāvību. JCB vienīgi ir uzsvērusi, ka procedūras ilgums norāda uz Komisijas neobjektivitāti un lietas sliktu pārvaldību, un tādējādi pierāda Apstrīdētā lēmuma prettiesiskumu²⁴.

Lietas dalībnieku argumenti

49. Apelācijas sūdzības iesniedzēja uzskata, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, jo tā nav ņēmusi vērā sekas, kas radās, Komisijai apdraudot tās tiesības uz aizstāvību. Tā nepamatoti šauri ir interpretējusi JCB norādītos argumentus, pārkāpjot, pirmkārt, pienākumu atbildēt uz norādītajiem pamatiem un, otrkārt, ievērot principu *iura novit curia*, saskaņā ar kuru gadījumos, ja Tiesai ir norādīts kāds konkrēts pārkāpums, tai pašai ir jānovērtē šāda

18 — Apstrīdētā sprieduma 37. punkts.

19 — 38. punkts.

20 — 39. punkts, kurā ir minēts 2001. gada 14. februāra spriedums lietā T-26/99 *Trabisco*/Komisija (*Recueil*, II-633. lpp., 52. punkts) un 2001. gada 14. februāra spriedums lietā T-62/99 *Sodima*/Komisija (*Recueil*, I-655. lpp., 94. punkts).

21 — 40. punkts, kurā ir minēts 1999. gada 20. aprīļa spriedums apvienotajās lietās no 305/94 līdz T-307/94, no T-313/94 līdz T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 un T-335/94 *LVM u.c./Komisija* (*Recueil*, II-931. lpp., 122. punkts).

22 — 41. punkts.

23 — 42. punkts.

24 — 43.–45. punkts.

pārkāpuma robežas un aizstājamo tiesību veids. *JCB* apgalvo, ka ir tieši norādījusi uz to, ka Komisija nav ievērojusi tās tiesības uz aizstāvību saistībā ar paziņošanas procedūru, un ir uzsvērusi, ka kopumā procedūras pārmērīgais ilgums ir bijis nepamatots. Tieši tāpēc tā ir skaidri atsaukusies uz nespēju efektīvi aizstāvēties.

jumu pašai pēc savas ierosmes, jo būtībā ar to ir pārkāptas svarīgas procesuālās prasības.

50. Komisija uzskata, ka *JCB* Pirmās instances tiesā atsauca uz savām tiesībām uz aizstāvību tikai vispārīgi saistībā ar paziņojuma un pārkāpuma procedūru, kas, iespējams, ir pārmērīgi ielgusi, nemaz nenorādot, kādā veidā tas ir ietekmējis tās spēju aizstāvēt savu nostāju. Centieni paplašināt argumentus apelācijas tiesvedībā nav pieņemami. Princips *iura novit curia* neprasa, lai Tiesa papildinātu lakoniskus argumentus, kuri ir pieņemami tikai tad, ja tie ir pamatoti ar faktiskiem pierādījumiem. Apelācijas sūdzības iesniedzēja prasība neattiecas uz procedūras pareizu ievērošanu un nav saistīta ar ietilgušo atbrīvojuma [piešķiršanas] procedūras pabeigšanu vai ar argumentiem, kas bija sniegti pirmajā instancē.

52. Komisija uzskata, ka Pirmās instances tiesa pati pēc savas ierosmes nevarēja pārbaudīt nevienu konkrētu jautājumu, kas attiecībā uz tiesībām uz aizstāvību būtu izskaidrojams ar procedūras ilgumu, jo šādi jautājumi parasti nav vispārzināmi un nebija zināmi esošajā lietā.

Vērtējums

53. Pirmās instances tiesa uzskata, ka laika posms no pirmā paziņojuma, ko *JCB* nosūtīja Komisijai 1973. gadā, līdz Apstrīdētā lēmuma pieņemšanai 2000. gadā ir neatbilstoši ilgs, bet tas nav ietekmējis *JCB* kā atbildētājas tiesības.

51. Pakārtoti, *JCB* uzskata, ka Pirmās instances tiesai vajadzēja pārbaudīt pārmērīgi ietilgušo norisi kā sabiedriskās kārtības jautā-

54. Manuprāt, šis viedoklis ir pareizs.

55. Runājot par to lēmuma daļu, kurā ir konstatēts, ka *JCB* ir pārkāpusi EKL 81. pantu, ir acīmredzams, ka neviens konstatētais aspekts nav balstīts vienkārši tikai uz to, vai 1973. un 1975. gadā paziņotie līgumi ir pareizi īstenoti. Lai gan Komisija

uzskata, ka paziņoto noteikumu ierobežojums šās sekas pastiprina tas, ka šie ierobežojumi nav paziņoti²⁵, ir acīmredzams, ka jebkāda prakse, kas ir uzskatāma par [Līguma] pārkāpumu un attiecībā uz ko tika piemērots naudas sods, ir balstīta vai nu uz līguma noteikumiem, kas netika paziņoti pareizā veidā, vai arī uz rīcību, kura nav saistīta ne ar vienu līgumu²⁶.

56. Runājot par to lēmuma daļu, kurā tika noraidīts 1973. gada lūgums piešķirt atbrīvojumu un tika prasīts izbeigt atsevišķu praksi, kavēšanās vienīgās sekas ir tādas, ka *JCB* rīcība tika atļauta ilgāku laiku.

57. Runājot par to lēmuma daļu, kurā *JCB* ir uzlikts naudas sods, ir acīmredzams, ka līgumi, kas 1973. gadā tika pareizi paziņoti, netika ņemti vērā, novērtējot tā apjomu, kas tika pamatots vienīgi ar citiem līgumiem vai rīcību²⁷.

58. *JCB* nav piemērotā veidā izskaidrojusi to, kā attiecīgā kavēšanās ir ietekmējusi tās tiesības uz aizstāvību. Tā piemin tiesības uz dialogu ar Komisiju un tiesības celt prasību

tiesā sakarā ar Komisijas bezdarbību; bet nevienu no šīm tiesībām nevar ietekmēt tikai laiks, kas ir pagājis, un *JCB* bija iespēja paziņot pārējos līgumus un uzsākt praksi, izmantojot tai zināmās pareizās veidlapas.

59. Tātad laikam, kas bija pagājis no sākotnējās paziņošanas līdz Apstrīdētā lēmuma pieņemšanai, nebija nekādas ietekmes uz *JCB* tiesībām uz aizstāvību, un nav jāapsver, vai šajā sakarā Pirmās instances tiesai pašai pēc savas ierosmes vajadzēja veikt turpmāku šī jautājuma pārbaudi. Vienkārši ir jānorāda, ka Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā *JCB* argumentus un ir nolēmusi, ka tās tiesības uz aizstāvību nav strīda priekšmets²⁸.

60. Ar šo vērtējumu visādā ziņā nav jāsaprot, ka ir piedodams, ka *JCB* lūguma piešķirt atbrīvojumu izskatīšana, ko veica Komisija un kas pārsniedza pieņemamas administratīvās prakses robežas, ir ārkārtīgi ieilgusi; tomēr šī ieilgusi norise neietekmē *JCB* tiesības uz aizstāvību, kā tas tiek apgalvots.

25 — Skat. Apstrīdētā lēmuma 205. punktu.

26 — Skat. it īpaši Apstrīdētā lēmuma 149., 158., 163., 171., 175. un 252. punktu.

27 — Skat. Apstrīdētā lēmuma 231. un turpmākos punktus.

28 — Apstrīdētā sprieduma 45. punkts.

Par nevainīguma prezumpciju

trātīvās procedūras norise neliecina par to, ka Komisija dokumentus un faktus ir interpretējusi tendenciozi vai neprecīzi, ne arī ka tai būtu bijusi neobjektīva attieksme pret *JCB*²⁹.

Pārsūdzētais spriedums

Lietas dalībnieku argumenti

61. Pirmajā instancē *JCB* apgalvoja, ka Komisija nav ievērojusi nevainīguma prezumpcijas principu un ka šos faktus ir pārbaudījusi neobjektīvi, nepievēršot uzmanību attaisnojošiem apstākļiem un prezumējot tās vainu, tādējādi pārkāpjot principu, kas paredz, ka visas šaubas tiek vērtētas par labu atbildētājam.

64. *JCB* apgalvo, ka ar pārsūdzēto spriedumu tika apdraudētas tās tiesības uz nevainīguma prezumpciju, saskaņā ar kuru visas saprātīgas šaubas par pierādījumiem ir jāvērtē par labu apsūdzētajam attiecīgi saskaņā ar principu *in dubio pro reo*.

62. Pirmās instances tiesa ir norādījusi, ka Komisijai var pārvest, ka tā ir izdarījusi vispārēju pieņēmumu, ka attiecīgais uzņēmums ir vainīgs, tikai tad, ja faktu vērtējums lēmumā nav pamatots ar sniegtajiem pierādījumiem.

65. Pirmkārt, Pirmās instances tiesa, ņemot vērā, ka tika pieņemts otrs paziņojums par iebildumiem, ir nepamatoti secinājusi, ka Komisijai var pārvest, kā tā ir izdarījusi vispārēju pieņēmumu par vainu, tikai tad, ja lēmumā norādītie fakti nav pamatoti ar sniegtajiem pierādījumiem. Tai tieši pretēji bija jāatzīst, ka nevainīguma prezumpcija tika pārkāpta jau ar sākotnējo paziņojumu par iebildumiem, kas bija pamatots ar paziņotajiem līgumiem, ja šajā paziņojumā nav iekļauti vismaz pierādījumi par to, ka attiecīgā rīcība "pārsniedz paziņojumā aprakstītās darbības [...]"³⁰.

63. Tā pārbaudīja arī apgalvojumu par neobjektivitāti četros *JCB* minētajos gadījumos — saistībā ar 1995. gada 16. maija iekšējo paziņojumu, 1995. gada 13. aprīļa iekšējo vēstuli, diviem Francijas tiesas nolēmumiem un starp Komisijas ierēdņiem un *JCB* izplatītāju 1996. gada 6. novembrī notikušās sarunas ierakstu —, lai secinātu, ka adminis-

29 — Apstridētā sprieduma 53.–60. punkts.

30 — Skat. iepriekš 14. punktā minēto Regulas Nr. 17 15. panta 5. punkta a) apakšpunktu.

66. Otrkārt, saistībā ar 1995. gada paziņojumu un vēstuli, kā arī 1996. gada ierakstu³¹ Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā, ka Komisija, pārkāpjot pienākumu garantēt, ka tiek ievērota nevainīguma prezumpcija, ir ignorējusi vai nepareizi interpretējusi pierādījumus.

67. Treškārt, Pirmās instances tiesa ir noraidījusi saistību ar dažādu valsts tiesu pieņemtajiem lēmumiem un nav pietiekami pamatojusi šo noraidījumu. *Cour d'appel de Paris* ir atzinusi, ka pamats atteikumam veikt piegādes *Central Parts* ir saistīts tikai ar *Central Parts* pretlikumīgu rīcību. Pirmās instances tiesa nevar pamatoties uz iespējamo *JCB* rīcību attiecībā uz *Central Parts* paralēlo importu, lai konstatētu, ka *JCB* ir pārkāpusi EKL 81. pantu³², noraidot saistību ar *Cour d'appel* spriedumu. *JCB* min arī *Tribunal de commerce de Nîmes* [Nîmes Tirdzniecības tiesa] spriedumu un Francijas *Conseil de la concurrence* [Konkurences padome] un Īrijas *Competition Authority* [Konkurences iestāde] lēmumus, kas, kā uzskata *JCB*, bijuši labvēlīgi tās aizstāvībai.

68. Ceturtkārt, *JCB* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā 1996. gada faksu un 1997. gada procesuālo rakstu, kas ir atzīstami par attaisnojošiem pierādījumiem, tādējādi vēlreiz pārkāpjot nevainīguma prezumpciju.

69. Komisija uzskata, ka *JCB* jauc principu *in dubio pro reo*, kas ir pierādījumu vērtēšanas norma, un šajā lietā aplūkoto nevainīguma prezumpciju, kas ir daudz vispārīgāka procesuāla norma. Lai būtu pārkāpta pēdējā minētā norma, ir nepieciešams vairāk nekā tikai kļūdities pierādījumu novērtējumā.

70. 1995. gada paziņojumu³³ nevar uzskatīt par labvēlīgu pierādījumu, ja trūkst pierādījumu tam, ka šis paziņojums ir ticis ievērots, un Pirmās instances tiesa ir atzinusi, ka bija pietiekami daudz pierādījumu tam, ka līdz 1998. gadam pastāvēja ierobežojumi pasīvajam eksportam. Turklāt Pirmās instances tiesa ir konstatējusi, ka Komisijas skaidrojums par to, kāpēc nav ņemts vērā 1996. gada ieraksts, ir pilnībā ticams.

71. Pirmās instances tiesa ir ņēmusi vērā minētos valsts lēmumus, bet ir atzinusi, ka tie nav saistīti ar dažādiem šajā lietā aplūkoto tautsaimnieciskajiem pārkāpumiem. Francijas un Īrijas konkurences iestāžu lēmumi Pirmās instances tiesā šajā sakarā netika pieminēti; tādējādi šajā sakarā minētie argumenti nav pieņemami. Pārējie argumenti ir vērsti uz to, lai panāktu, ka Tiesas pārskata Pirmās instances tiesas faktu novērtējumu, un tie arī nav pieņemami.

31 — Skat. šo secinājumu 63. punktu.

32 — Apstrīdētā sprieduma 92. un 98. punktā.

33 — Šo secinājumu 63. punkts.

Vērtējums

72. Galvenais *JCB* arguments ir tāds, ka Pirmās instances tiesa ir kļūdījusies pierādījumu vērtējumā, secinot, ka Komisija nav bijusi neobjektīva attiecībā pret *JCB*, neievērojot nevainīguma prezumpciju, kas tai būtu bijusi jāpiemēro.

73. Vismaz plašā nozīmē *JCB* tādējādi lūdz veikt jaunu Pirmās instances tiesā iesniegto pierādījumu vērtējumu. Tā kā apelācijas sūdzību var iesniegt tikai par tiesību jautājumiem, Tiesai principā nav jāveic šāds novērtējums. Tā tikai var noskaidrot, vai Pirmās instances tiesa ir sagrozījusi tai iesniegtos pierādījumus un vai no lietas materiālos esošajiem dokumentiem var secināt, ka ir izdarīti pēc būtības nepareizi secinājumi³⁴.

74. Šķiet, ka šajā gadījumā nav vērojama neviena no minētajām situācijām. Kaut arī *JCB* atsauca uz judikatūru par pierādījumu sagrozīšanu un acimredzamu kļūdu vērtējumā, aspekti, ko *JCB* kritizē spriedumā, attiecas uz Pirmās instances tiesas secinājumiem, ko tā izdarījusi, novērtējot pierādījumus, un kas, manuprāt, ir izdarīti atbilstoši parastajam faktu vērtējumam un nav saistīti

ar pierādījumu sagrozīšanu. Pretēji gadījumiem, kuros Tiesa ir konstatējusi, ka ir notikusi pierādījumu sagrozīšana, *JCB* nav norādījusi uz būtiskām neprecizitātēm Pirmās instances tiesai iesniegto dokumentu interpretācijā³⁵.

75. Īsi var aplūkot *JCB* konkrētos argumentus.

76. Pirmkārt, nekādā ziņā nevar uzskatīt, ka paziņojuma par iebildumiem pieņemšana pati par sevi ir vainas pierādījums; ja to uzskatītu par pierādījumu, jebkura tiesa vai netieša kriminālvajāšanas procedūra vai izmeklēšana būtu apstrīdama. Tikai vēlāk veicot procedūru, var gūt šādus pierādījumus, un šajā gadījumā pirmajā paziņojumā par iebildumiem pieļautās kļūdas tika labotas otrajā paziņojumā.

77. Otrkārt, Pirmās instances tiesa ir pārbaudījusi pierādījumus, kurus *JCB* ir minējis kā Komisijas iespējamās neobjektivitātes piemērus (jo Komisija tos nav ņēmusi vērā kā attaisnojošus pierādījumus). Secinājums, ko tā ir izdarījusi, nav tāds, ka pierādījumi nekādā ziņā nav attaisnojoši, bet gan, ka, Komisijai izskatot šos dokumentus, tā ne-

34 — Skat., piem., 1994. gada 2. marta spriedumu lietā C-53/92 P *Hilti*/Komisija (*Recueil*, I-667. lpp., 42. punkts); 1994. gada 1. jūnija spriedumu lietā C-136/92 P *Komisija/Brazzelli Luaidi* u.c. (*Recueil*, I-1981. lpp., 47.–49. punkts) un kā jaunāko 2005. gada 14. jūlija spriedumu lietā C-40/03 P *Rica Foods*/Komisija (Krājums, I-6811. lpp., 60. punkts).

35 — Skat., piem., 2000. gada 27. janvāra spriedumu lietā C-164/98 P *DIR International Film* u.c./Komisija (*Recueil*, I-447. lpp., 43.–48. punkts); 2003. gada 3. aprīļa spriedumu lietā C-277/01 P *Parlaments/Samper* (*Recueil*, I-3019. lpp., 45.–49. punkts); 2003. gada 11. septembra spriedumu lietā C-197/99 P *Beļģija/Komisija* (*Recueil*, I-8461. lpp., 64.–67. punkts).

kādā ziņā nav rīkojusies neobjektīvi. Tomēr apelācijas tiesvedībā JCB minētie argumenti par to, ka pierādījumi ir attaisnojoši, ir pilnīgi atšķirīgs jautājums. Tas vien, ka pastāv attaisnojoši pierādījumi, nenozīmē, ka tiks pieņemts labvēlīgs lēmums, ja pastāv arī cita veida pierādījumi; tāpēc vien arī nevar vienmēr secināt, ka gadījumā, ja ir pieņemts nelabvēlīgs lēmums, lēmuma pieņēmējs ir vainojams neobjektivitātē.

Par pasīvās tirdzniecības aizliegumu Francijā, Apvienotajā Karalistē un Īrijā

Pārsūdzētais spriedums

78. Tāpēc es uzskatu, ka apelācijas sūdzības pirmais pamats nav pieņemams un/vai ir nepamatots, un tas ir jānoraida.

80. Pirmajā instancē JCB apgalvoja, ka Komisija nav pierādījusi, ka Apvienotās Karalistes, Īrijas, Francijas un Itālijas izplatītājiem ir noteikts ierobežojums, ka tie pasīvo tirdzniecību var veikt tikai ar apstiprinātiem lietotājiem un izplatītājiem ārpus to ekskluzīvās teritorijas un ka vienīgais līgumos skaidri izteiktais aizliegums ir saistīts ar tirdzniecību ar neapstiprinātiem izplatītājiem.

Par otro apelācijas sūdzības pamatu: EKL 81. panta pārkāpumu

79. JCB uzskata, ka Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, i) "sodot" to par vispārēja pasīvās tirdzniecības aizlieguma noteikšanu Francijā, Apvienotajā Karalistē un Īrijā, ii) "sodot" to par ierobežojuma par piegādes avotiem izmantot tikai izplatītājus Francijā un Itālijā noteikšanu un iii) atsakoties atcelt lēmumu, ar ko ir noraidīts tās lūgums piešķirt atbrīvojumu.

81. Attiecībā uz Apvienoto Karalisti Pirmās instances tiesa ir norādījusi, ka 4. noteikumā līgumā, kas 1975. gadā tika grozīts, nav šāda veida vispārēja aizlieguma, bet ka, kā uzskata Komisija, minētais noteikums ir interpretēts kā tāds, kas paredz vispārēju aizliegumu. Pirmās instances tiesa pārbaudīja vairākus dokumentus, uz kuriem pamatojoties Komisija bija izdarījusi šādu secinājumu³⁶, un atzina, ka "Apvienotajā Karalistē tika īstenota ierobežojoša prakse, kas atšķiras no paziņoto līgumu saturā"³⁷.

36 — Sīkāk apstrīdētā lēmuma 84.–91. punktā.

37 — Pārsūdzētā sprieduma 86.–89. punkts.

82. Attiecībā uz Īriju Pirmās instances tiesa izmantoja līdzīgu analīzi. 1973. un 1975. gadā paziņotajos līgumos nav iekļauti noteikumi, kas liedz veikt vairumtirdzniecību ar neapstiprinātiem aģentiem, bet 1992. gadā nepaziņotais līgums ar izņēmumu attiecībā uz apstiprinātiem izplatītājiem paredz aizliegumu veikt gan aktīvu, gan pasīvu tirdzniecību. Pirmās instances tiesa no jauna pārbaudīja dokumentus, pamatojoties uz kuriem Komisija ir pieņēmusi lēmumu³⁸, un konstatēja, ka ar tiem pietiek, lai pierādītu, ka pasīvajai tirdzniecībai ārpus attiecīgās teritorijas ir uzlikts ierobežojums. Izņēmums, uz ko atsaucas *JCB* un ko ir piešķirusi Īrijas *Competition Authority*, neietekmē Komisijai Kopienas tiesībās konkurences jautājumos piešķirto pilnvaru īstenošanu, bet katrā ziņā ir pamatots ar līgumu, kas Komisijai nav paziņots³⁹.

83. Attiecībā uz Franciju Pirmās instances tiesa ir norādījusi, ka nepaziņotais standarta koncesijas līgums ietver skaidri izteiktu aizliegumu veikt pasīvu tirdzniecību ārpus attiecīgās teritorijas. Katrā ziņā Komisijas minētie dokumenti⁴⁰ pierāda ierobežojumu esamību praksē. Francijas *Conseil de la concurrence* lēmums, ko min *JCB*, nav atbilstošs, jo tas ir saistīts ar atsevišķu izplatīšanas tīklu un koncesijas līgumu⁴¹.

Lietas dalībnieku argumenti

84. Attiecībā uz Franciju *JCB* apgalvo, ka koncesijas līgumu nevar interpretēt tā, ka tas tieši nosaka pasīvās tirdzniecības aizliegumu; ka vienu no trim aplūkotajiem dokumentiem — vēstuli attiecībā uz komisijas naudas noteikšanu par garantijas apkalpošanu — Pirmās instances tiesa citā sprieduma daļā⁴² ir atzinusi par nepietiekamu pierādījumu; un ka vēl kādā no šiem dokumentiem ir atzīts, ka starp izplatītājiem, kas ielaužas viens otra teritorijā, pastāv konkurences spiediens.

85. Komisija atbild, ka Apstrīdētais lēmums katrā ziņā nav pamatots ar iespējamo skaidri izteikto aizliegumu, kas iekļauts pašā koncesijas līgumā, bet ar tā faktisko piemērošanu; ka Pirmās instances tiesa nav apšaubījusi vēstules, kas attiecas uz komisijas naudas noteikšanu par garantijas apkalpošanu, kā pierādījuma vērtību; ka pārējos minētajos dokumentos ir skaidri konstatēts, ka ir spēkā līgumi par tirdzniecību attiecīgā teritorijā; un ka *JCB* nesniedz apsvērumus attiecībā uz trešo dokumentu, kas ir aplūkots gan lēmumā, gan spriedumā.

86. Attiecībā uz Apvienoto Karalisti un Īriju *JCB* būtībā norāda, ka Pirmās instances tiesa

38 — Apstrīdētā lēmuma 122. punkts.

39 — Pārsūdzētā sprieduma 90.–95. punkts.

40 — It īpaši Apstrīdētā lēmuma 113. punkts.

41 — Pārsūdzētā sprieduma 96.–100. punkts.

42 — Pārsūdzētā sprieduma 139.–145. punkts.

ir nepareizi interpretējusi vairākus paziņojumus, ko tā ir pārbaudījusi; Komisija uzskata, ka šādā veidā *JCB* slēpti mēģina panākt, ka atkārtoti tiek pārbaudīti pierādījumi.

89. Tomēr, kā ir norādījusi Komisija, šī iespējamā pierādījumu sagrozišana attiecas uz jautājumu, kas neietekmē to, vai Apstrīdētais lēmums, kurš nav pamatots ar līguma noteikumiem, bet ar tā īstenošanu, ir spēkā.

Vērtējums

87. Man šķiet, ka šī *JCB* argumentācijas daļa nav saistīta ar kādu EKL 81. panta iespējamu pārkāpumu. Apelācijas sūdzības iesniedzējs cenšas pierādīt, ka Pirmās instances tiesa, pamatojoties uz pierādījumiem, ir izdarījusi nepareizus secinājumus. Esmu jau atsaucies uz to, ka Pirmās instances tiesas kompetencē nav izdarīt šādus secinājumus, ja vien pierādījumi nav sagrozīti.

90. Attiecībā uz pārējo ir skaidrs, ka *JCB* tikai cenšas panākt, lai atkārtoti tiktu novērtēti Pirmās instances tiesā iesniegtie pierādījumi, un Tiesas kompetencē nav veikt šādu novērtējumu apelācijas tiesvedībā.

Par piegādes avotu ierobežojumiem Francijā un Itālijā

Pārsūdzētais spriedums

88. Šajā situācijā, šķiet, pastāv iespēja, ka Pirmās instances tiesa, kad tā noteica, ka ir spēkā skaidrs pasīvās tirdzniecības aizliegums, ir sagrozījusi Francijas koncesijas līguma⁴³ nozīmi.

91. Pirmajā instancē *JCB* apgalvoja, ka Komisija ir nepareizi interpretējusi to, ka līgumi Francijā un Itālijā uzliek apstiprinātiem izplatītājiem pienākumu saņemt piegādes tikai no *JCB* meitas uzņēmuma, kas atrodas attiecīgajā valstī, un aizliedz veikt savstarpējas piegādes, kaut arī šo noteikumu mērķis ir nodrošināt tikai to, lai izplatītāji pārdotu tikai *JCB* preces, un ka Komisija nav pārbaudījusi, vai apstrīdētie noteikumi faktiski tika piemēroti.

43 — Attiecīgais noteikums paredz: "Apstiprinātais izplatītājs apņemas nepārdot un neizplatīt *JCB* preces un detaļas no reģistrētās uzņēmuma vietas, meitas uzņēmuma vai noliktavas, kas atrodas ārpus [noteiktās] teritorijas. Apstiprinātais izplatītājs apņemas nepopularizēt tieši vai netieši *JCB* preces un detaļas ārpus [noteiktās] teritorijas."

92. Pirmās instances tiesa ir norādījusi, ka nepaziņoto līgumu mērķis ir bijis radīt ierobežojumus, ka tie tika piemēroti ja ne Itālijā, tad Francijā, un ka, ņemot vērā šo mērķi, to faktiskajai ietekmei nav nozīmes⁴⁴; tāpēc Komisijai ir taisnība, uzskatot, ka pārkāpuma otrais elements ir pierādīts⁴⁵.

Regulas Nr. 1983/83 3. panta c) punktā un d) punkta 2) apakšpunktā katrā ziņā ir prasīta pieeja alternatīviem piegādes avotiem ārpus līgumā paredzētās teritorijas.

Vērtējums

Lietas dalībnieku argumenti

93. *JCB* uzskata, ka Pirmās instances tiesas secinājumi šajā sakarā ir pretēji atbrīvojumam pa kategorijām, ko paredz Regula Nr. 1983/83⁴⁶ un ko pirms tam paredzēja Regula Nr. 67/67/EEK⁴⁷, uz ko attiecas līguma attiecīgie noteikumi.

95. *JCB* nenoliedz, ka šis ir jauns arguments, kas netika norādīts Pirmās instances tiesā, un neapgalvo, ka šis jautājums ir saistīts ar sabiedriskās kārtības politiku, kura turpmāku pārbaudi vajadzēja veikt Tiesai pašai pēc savas ierosmes. Šis arguments acīmredzami ir vērsts uz Komisijas lēmuma pamatotību un Pirmās instances tiesai nevar pārņemt, ka tā to nav aplūkojusi. Tādējādi tas ir ne tikai nepieņemams⁴⁸, bet katrā ziņā nenorāda arī ne uz vienu kļūdu tiesību piemērošanā pārsūdzētajā spriedumā.

94. Komisija apgalvo, ka šis apgalvojums ir pilnīgi jauns un tāpēc nav pieņemams; ka *JCB* pirmās instances tiesvedībā ir nešaubīgi pieļāvusi, ka uz Francijas un Itālijas līgumiem neattiecas atbrīvojums pa kategorijām; un ka

Par atteikumu atcelt lūguma piešķirt atbrīvojumu noraidījumu

Pārsūdzētais spriedums

44 — Saskaņā ar judikatūru: 1966. gada 13. jūlija spriedums apvienotajās lietās 56/64 un 58/64 *Consten un Grundig*/Komisija (*Recueil*, 429. lpp.); 1995. gada 6. aprīļa spriedums lietā T-143/89 *Ferriere Nord*/Komisija (*Recueil*, II-917. lpp., 30. un 31. punkts); 1997. gada 17. jūlija spriedums lietā C-219/95 P *Ferriere Nord*/Komisija (*Recueil*, I-4411. lpp., 13.–15. punkts) un 1966. gada 30. jūnija spriedums lietā 56/65 *Société Technique Minière* (*Recueil*, 337. lpp.).

45 — Pārsūdzētā sprieduma 111.–118. punkts.

46 — Skat. šo secinājumu 15. punktu.

47 — 1967. gada 22. marta Regula Nr. 67/67/EEK par EK līguma [81.] panta 3. punkta piemērošanu dažām ekskluzīvās izplatīšanas līgumu kategorijām (OV 1967, 57, 849. lpp.).

96. Pirmajā instancē *JCB* uzsvēra, ka tās lūgums piešķirt atbrīvojumu bija pamatots,

48 — Skat., piem., spriedumu lietā *Brazzelli Lualdi*, minēts 34. zemsēdzes piezīmē, 59. punkts.

jo atbilstoši EKL 81. panta 3. punkta prasībām⁴⁹ teritoriālā ekskluzivitāte savienojumā ar izlases veida izplatīšanu nerada kaitējumu patērētājiem, bet tieši pretēji — uzlabo produktu izplatīšanu, un ka Komisija nav izvirzījusi nevienu pamatotu iemeslu, lai noraidītu lūgumu. *JCB* ir minējusi divas līdzīgas lietas — *BMW* un *Ivoclar*⁵⁰, kurās atbrīvojums ir ticis piešķirts.

Lietas dalībnieku argumenti

98. Pirmkārt, *JCB* apgalvo, ka, ņemot vērā to, ka lūgums piešķirt atbrīvojumu attiecas uz visiem šiem līgumiem, kā arī uz to grozītajām redakcijām, kas tika paziņotas no 1973. līdz 1995. gadam, Pirmās instances tiesa nepamatoti ir pārbaudījusi tikai vienu no paziņotajiem līgumiem.

99. Otrkārt, Pirmās instances tiesas rīcība ir pretrunīga, apstiprinot Komisijas apsvērumus, kas ir norādīti Apstrīdētā lēmuma 201.–222. punktā, kuri ir pamatoti ar trim iespējamām pārkāpumiem, kurus citā sprieduma daļā Pirmās instances tiesa⁵² ir atzinusi par nepietiekami pierādītiem.

97. Pirmās instances tiesa konstatēja, ka *JCB* tikai vispārīgi apstiprina, ka attiecīgais līgums (standarta izplatīšanas un eksporta līgums Īrijai, Zviedrijai un Normandijas salām, kas tika paziņots 1973. gadā) atbilst nosacījumiem, kas izvirzīti atbrīvojuma piešķiršanai, precīzi nenorādot, kādas priekšrocības attiecīgais līgums radīja, lai uz to attiektos šāds lēmums. Iemesli, ko Komisija norāda lūguma noraidījumam, ir plaši izklāstīti Apstrīdētā lēmuma 201.–222. punktā. Turklāt Komisija ir pierādījusi, ka lēmumi piešķirt atbrīvojumu, uz ko atsaucas *JCB*, nav salīdzināmi⁵¹.

100. Treškārt, Pirmās instances tiesa ir nepareizi interpretējusi normas attiecībā uz atbrīvojumiem. Tā kā pasīvās tirdzniecības ierobežojums nepastāvēja, principi, kas ir izmantoti spriedumos lietās *BMW* un *Ivoclar*, bija jāpiemēro pēc analogijas, un tā rezultātā bija jāpiešķir atbrīvojums.

101. Visbeidzot, Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi kļūdu, nosakot⁵³, ka *JCB* nav

49 — Skat. šo secinājumu 6. punktu.

50 — Komisijas 1974. gada 13. decembra Lēmums 75/73/EEK par EK līguma [81.] panta piemērošanas procedūru (IV/14.650 — *Bayerische Motoren Werke AG*) (OV 1975, L 29, 1. lpp.) un Komisijas 1985. gada 27. novembra Lēmums 85/559/EEK par EK līguma [81.] panta piemērošanas procedūru (IV/30.846 — *Ivoclar*) (OV L 369, 1. lpp.).

51 — Pārsūdzētā sprieduma 160.–169. punkts.

52 — Pārsūdzētā sprieduma 133., 145. un 154. punkts.

53 — 166. punkts.

precīzi norādījusi priekšrocības, ko sniedz tās izplatīšanas tikls. Tā kā šīs priekšrocības bija izklāstītas paša Apstrīdētā lēmuma 207. un 208. punktā, *JCB* bija tiesības uz tām atsaukties.

pārkāpumi, kuriem pēc Pirmās instances tiesas uzskatiem⁵⁵ ir galvenā nozīme un pamatojoties uz kuriem var secināt, ka EKL 81. panta 3. punktā izvirzītie kritēriji nav ievēroti.

102. Komisija apgalvo, ka *JCB* vienīgi vēlas, lai Pirmās instances tiesa no jauna uzsāktu vispārēju pārbaudi saistībā ar sarežģīto faktu un saimniecisko apstākļu novērtējumu; šie argumenti ir jānoraida kā nepieņemami tikai šī iemesla dēļ.

103. Attiecībā uz specifiskiem argumentiem Komisija norāda, ka, pirmkārt, tas, ka Pirmās instances tiesa atsauca tikai uz standarta izplatīšanas un eksporta līgumu Īrijai, Zviedrijai un Normandijas salām, kas tika paziņots 1973. gadā, ir tikai vienkārša nesvarīga pārrakstīšanās kļūda, jo Komisijas analīze attiecas uz visiem paziņotajiem līgumiem, ko ir apstiprinājusi Pirmās instances tiesa, kas turklāt nodrošināja to, ka attiecībā ne uz vienu paziņoto līgumu naudas sods netika piemērots.

104. Otrkārt, atsaukšanās uz Apstrīdētā lēmuma 201.–222. punktu ir izdarīta tikai informatīvos nolūkos. Analīzi pēc būtības Pirmās instances tiesa veica atsevišķi. Jebkurā gadījumā lēmumā ir minēti⁵⁴ citi

105. Treškārt, *JCB* mēģina apšaubīt secinājumu par pasīvās tirdzniecības ierobežojumiem, ar ko šī lieta atšķiras no lietām *BMW* un *Ivoclar*. Turklāt *BMW* noslēgtie līgumi, kam tika piešķirts atbrīvojums, pieļauj arī aktīvu tirdzniecību ārpus noteiktās teritorijas, ja tiek izpildītas ar reklāmu saistītas saistības. *JCB* līgumi ierobežo gan aktīvo, gan pasīvo tirdzniecību un savstarpēju piegādi, un tādējādi minētie līgumi nav līdzīgi. *Ivoclar* līgumi attiecas uz tirdzniecības vietām, kurās tiek pārdotas ar vairākām atšķirīgām preču zīmēm apzīmētas preces, un atbrīvojums netika atjaunots.

106. Visbeidzot, Pirmās instances tiesas atsaucē uz priekšrocībām, ko paredz līgumi, attiecas uz EKL 81. panta 3. punkta kumulatīvajiem nosacījumiem, proti, uz šo priekšrocību izmantošanu kopīgi ar patērētājiem. Pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi, ka *JCB* nav pierādījusi, ka šie četri nosacījumi ir izpildīti, bet tikai izteikusi vispārīgus apgalvojumus.

54 — 209., 214., 215. un 218. punkts.

55 — Apstrīdētā sprieduma 185. punkts.

Vērtējums

107. Piekrītu Komisijai, ka Tiesas kompetencē nav pārbaudīt *JCB* argumentus tiktāl, ciktāl tie ir vērsti vienīgi uz to, lai no jauna tiktu pārbaudīta Komisijas veiktā analīze Apstrīdētajā lēmumā. Turklāt ar šiem argumentiem ir saistītas arī citas grūtības.

108. Pirmkārt, šķiet, ka *JCB* kritikai nav nozīmes. No Apstrīdētā lēmuma 201.–222. punkta un it īpaši no 205. punkta skaidri izriet, ka Komisija ir novērtējusi visus pazīņotos līgumus, kā arī veidu, kādā tie tika īstenoti. Pirmās instances tiesa ir apstiprinājusi šo vērtējumu, veicot pārbaudi attiecībā uz visiem līgumiem. Tāpēc nav nozīmes tam, ka tā kļūdas vai citu iemeslu dēļ ir norādījusi, ka lūgums attiecas tikai uz vienu līgumu.

109. Otrkārt, nevar uzskatīt, ka tas, ka Pirmās instances tiesa sprieduma 161. punktā ir atzinusi, ka “vispārīgu jautājumu par to, vai uz *JCB* izplatīšanas sistēmu varētu attiekties lēmums, kas pieņemts saskaņā ar EKL 81. panta 3. punktu, tā [..] aplūko Apstrīdētā lēmuma divsimt pirmajā līdz divsimt divdesmit otrajā apsvērumā”, un ka tā ir apstiprinājusi vispārīgu secinājumu, nozīmē, ka šajā lēmuma daļā tā ir apstiprinājusi katru atsevišķu Komisijas argumentācijas posmu, it īpaši, ja Pirmās instances tiesa ir konsta-

tējusi, ka atsevišķas šīs argumentācijas daļas nav bijušas pamatotas. *JCB* pats ir norādījis, ka Apstrīdētais lēmums “cita starpā” — un tādējādi tikai daļēji — attiecas uz trim norādītajiem pārkāpumiem, ko Pirmās instances tiesa ir noraidījusi kā nepietiekami juridiski pierādītus.

110. Treškārt, *JCB* argumentam varētu būt nozīme vienīgi tad, ja konstatētā faktisko pasīvās tirdzniecības ierobežojumu esamība tiktu atspēkota; Tiesai nav jāpārbauda šādi jautājumi apelācijas tiesvedībā.

111. Visbeidzot, ir skaidrs, ka Komisija Apstrīdētā lēmuma 207. un 208. punktā ir norādījusi dažas priekšrocības, ko rada *JCB* izplatīšanas sistēma un kas tiek nodotas tālāk patērētājiem. Pēc tam lēmumā ir norādītas citas pazīmes, kas kopā ar ierobežojumiem, kas nav nepieciešami, [patērētājiem] nesniedz šādas priekšrocības, kā rezultātā 221. un 222. punktā ir konstatēts, ka nav izpildītas visas EKL 81. panta 3. punkta vispārējās prasības un ka atbrīvojums nevar tikt piešķirts. Lai atspēkotu šādus secinājumus, *JCB* ir jāpierāda, ka ir izpildīti visi kumulatīvie nosacījumi. *JCB* neapgalvo, ka to ir pierādījusi, tāpēc, iespējams, neveiksmīgai redakcijai pārsūdzētā sprieduma 166. punktā šajā sakarā nav nozīmes.

112. Tāpēc uzskatu, ka otrais apelācijas sūdzības pamats ir nepieņemams un/vai nepamatots, un tas ir jānoraida.

Par trešo apelācijas sūdzības pamatu: naudas soda uzlikšanu un aprēķināšanu

Pārsūdzētais spriedums

113. Pirmās instances tiesvedībā *JCB* apgalvoja, ka fakti nepierāda pārkāpumu esamību un jebkurā gadījumā tie ir balstīti uz paziņotajiem līgumiem, par kuriem nevar piemērot naudas sodu. Turklāt naudas sods bija nesamērīgs salīdzinājumā ar naudas sodu, kas līdzīgos apstākļos ir uzlikts [uzņēmumiem] *Volkswagen* un *Opel*⁵⁶. Komisija ir pārspīlēti novērtējusi iespējamo pārkāpumu smagumu un nav ņēmusi vērā to, kāda ir to faktiskā ietekme, veidu, kādā ierobežojumi faktiski tika īstenoti, to, ka laika gaitā ierobežojumu intensitāte ir mainījusies vai ka pastāv tādi atbildību mīkstinājoši apstākļi kā atsevišķs atbrīvojums, ko ir piešķirusi Īrijas *Competition Authority* vai *Cour d'appel de Paris* spriedums.

56 — Komisijas 1998. gada 28. janvāra Lēmums 98/273/EK par EK līguma [81]. panta piemērošanas procedūru (COMP.F.1/35.918 — JCB) (lieta IV/35.733 — VW) (OV 1998, L 124, 60. lpp.) un Komisijas 2000. gada 20. septembra Lēmums 2001/146/EK par EK līguma 81. panta piemērošanas procedūru (lieta COMP/36.653 — Opel) (OV 2001, L 59, 1. lpp.), minēts Pārsūdzētā sprieduma 171. punktā.

114. Pirmās instances tiesa ir norādījusi, ka saskaņā ar Regulas Nr. 17 15. panta 5. punkta a) apakšpunktu naudas sodu nevar noteikt par darbībām, kas veiktas pēc paziņošanas, ja vien tās nepārsniedz 1973. un 1975. gadā paziņotajos līgumos aprakstītās darbības. Turklāt, tā kā daži pārkāpumi nav pierādīti, naudas sods jāaprēķina vienīgi saistībā ar pasīvās tirdzniecības ierobežojumiem, kas ir minēti Apstrīdētā lēmuma 1. panta a) punktā, kas neatbilst paziņotajos līgumos ietvertajiem noteikumiem, un saistībā ar piegādes avotu ierobežojumiem, kas ir minēti 1. panta b) punktā, uz kuriem neattiecas paziņojums⁵⁷.

115. Nosakot naudas soda apmēru, jāņem vērā pārkāpumu raksturojošie apstākļi un tā smagums. Atbilstoši Regulai Nr. 17 un Komisijas Pamatnostādnēm naudas soda noteikšanai Komisija noteica naudas sodu EUR 39 614 000 apmērā — no kuriem EUR 25 000 000 tika noteikti, ņemot vērā pārkāpuma smagumu, EUR 13 750 000 (5 % par katru gadu), ņemot vērā konstatēto pārkāpuma ilgumu, proti, 11 gadi, un EUR 864 000, ņemot vērā atbildību pastiprinājošus apstākļus⁵⁸.

116. Pierādītie pārkāpumi ir smagi, jo to mērķis un sekas, proti, valstu tirgus sadalīšana, rada draudus iekšējā tirgus pienācīgai darbībai, un tādējādi ir pamats paaugstināta

57 — Pārsūdzētā sprieduma 175.–177. punkts.

58 — 178.–180. punkts.

naudas soda noteikšanai. Turklāt *JCB* ir uzņēmums, kas ir samērā ietekmīgs uzņēmums Eiropas Kopienā un attiecīgajā nozarē⁵⁹.

“tieši neizteiktu apstiprinājumu”, jo šāda pieeja Kopienu konkurences tiesībās nav zināma. Īrijas *Competition Authority* un *Cour d'appel de Paris* lēmumi attiecas uz atšķirīgiem faktiem⁶².

117. Pamatojoties uz Komisijas minētajiem faktiem, kopējais pārkāpuma ilgums no 1989.–1998. gadam ieskaitot tomēr ir desmit, nevis vienpadsmit gadi⁶⁰.

120. Atbildību pastiprinošais apstāklis, par kādu Komisija atzina to, ko *JCB* bija noteikusi sodu meitas uzņēmumiem par pareizi paziņota līguma noteikumu pārkāpumu, nebūtu par tādu jāuzskata⁶³.

118. *Volkswagen* un *Opel* naudas sods tika uzlikts citos apstākļos, un Komisijai nav pienākuma naudas sodu aprēķināt, izmantojot apmēru, kas ir saistīts ar apgrozījumu, ne ievērot savu iepriekšējo lēmumu pieņemšanas praksi, ne arī piemērot precīzu matemātisku formulu, lai aprēķinātu kopējo uzlietā naudas soda apmēru vai lai noteiktu naudas soda kopējās summas sadalījumu, ņemot vērā dažādus apstākļus, kas raksturo pārkāpumu; līdz ar to fakts, ka *Volkswagen* un *Opel* noteiktais naudas sods atbilst dažādam to attiecīgā apgrozījuma procentuālajam lielumam, nenorāda uz diskriminējošu attieksmi⁶¹.

121. Pirmās instances tiesa, īstenojot savu EKL 229. pantā un Regulas Nr. 17. pantā paredzēto neierobežoto kompetenci, atzina, ka naudas sods ir jāsamazina līdz 30 miljoniem euro⁶⁴ tāpēc, ka naudas soda palielinājums atbildību pastiprinoša apstākļa dēļ nebija pamatots un trīs Apstrīdētajā lēmumā konstatētie pārkāpuma elementi netika pierādīti.

119. Attiecībā uz atbildību mikstinošiem apstākļiem *JCB* nav pamata apgalvot, ka tas, ka Komisija nebija ieņēmusi formālu nostāju attiecībā uz līgumiem, bija uzskatāms par

122. *JCB* norāda, ka Pirmās instances tiesa i) ir pārkāpusi vairākus būtiskus pamatprincipus — labas pārvaldības principu, tiesiskās palāvības principu un vienlīdzīgas attieksmes

59 — 182. un 183. punkts.

60 — 184. un 185. punkts.

61 — 186.–189. punkts.

62 — 190. punkts.

63 — 191. un 192. punkts.

64 — 193. un 194. punkts.

principu — kas ir jāpiemēro, uzliekot naudas sodu, un ii) ir kļūdaini piemērojusi normas, kas reglamentē naudas soda aprēķināšanu, ņemot vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu un atbildību mīkstinošu vai pastiprinošu apstākļu esamību.

125. Treškārt, Pirmās instances tiesa ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, jo nav atbildējusi uz *JCB* argumentu par to, ka naudas sods ir nesamērīgs ar naudas sodu, kas līdzīgos apstākļos tika uzlikts uzņēmumiem *Volkswagen* un *Opel*, un nav samazinājusi naudas sodu līdz tādām apmēram, kādā tas tiktu noteikts iepriekš, ja Komisija būtu rīkojusies rūpīgi.

Pamatprincipi, kas ir jāpiemēro, nosakot naudas sodu

Lietas dalībnieku argumenti

123. Pirmkārt, *JCB* apgalvo, ka, ņemot vērā labas pārvaldības principa pārkāpumu, ko ir atzinusi Pirmās instances tiesa, jo atbildes uz paziņojumu tika sniegtas ar pārmērīgu kavēšanos, naudas sods ir būtiski jāsamazina.

126. Komisija, atbildot uz pirmajiem diviem argumentiem un trešā argumenta otro daļu, uzsver, ka naudas sods netika uzlikts attiecībā uz līgumiem, kas ir paziņoti, bet gan tikai attiecībā uz rīcību, ar ko tika pārkāpti šo līgumu noteikumi un kas netika paziņota. Tādējādi šai sakarā administratīvā procedūra nebija pārmērīgi ilga; Komisijas nostāja attiecībā uz paziņotajiem līgumiem nevarēja radīt tiesisko palāvību un Komisija varēja uzlikt naudas sodu tikai pēc tam, kad bija saņēmusi *Central Parts* sūdzību par nepaziņotajām darbībām.

124. Otrkārt, Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā *JCB* tiesisko palāvību, jo pēc paziņošanas un sākotnējās sarakstes ar Komisiju, kā arī ievērojot valsts tiesu un konkurences iestāžu lēmumus, tā varēja palauties, ka attiecībā uz tās izplatīšanas līgumiem tiks piešķirts atbrīvojums.

127. Attiecībā uz uzņēmumiem *Volkswagen* un *Opel* noteiktajiem naudas sodiem Komisija ir norādījusi, ka Pirmās instances tiesa ir atbildējusi uz *JCB* argumentiem, sniedzot pamatotu novērtējumu sava sprieduma 187.–189. punktā.

Vērtējums

128. Piekřrtu Komisijai, ka, lai arī cik nosodāma ir kavēšanās, veicot pārbaudi un pieņemot atteikumu attiecībā uz lūgumu piešķirt atbrīvojumu paziņotajiem līgumiem, tā neietekmē naudas soda noteikšanu.

129. Pirmās instances tiesa sava sprieduma 175.–177. punktā ir skaidri norādījusi, ka saskaņā ar Regulas Nr. 17 15. panta 5. punkta a) apakšpunktu tā neņem vērā rīcību, kas nepārsniedz 1973. un 1975. gadā paziņotajos līgumos aprakstītās darbības. Tā pārbaudīja, vai lēmums par naudas soda noteikšanu ir likumīgs, atsaucoties vienīgi uz pasīvās tirdzniecības ierobežojumiem, kas minēti Apstrīdētā lēmuma 1. panta a) punktā un ar ko tika pārkāpti paziņoto līgumu noteikumi⁶⁵, un uz piegādes avotu ierobežojumiem, kuri ir minēti Apstrīdētā lēmuma 1. panta b) punktā un kuri netika paziņoti.

130. Šķiet, ka veiktās pārbaudes apjoms ir pilnīgi pareizs. No tā izriet, ka Pirmās instances tiesa likumā noteiktajā kārtībā nevarēja ņemt vērā Komisijas kavēšanos, lai samazinātu naudas sodu par rīcību, attiecībā

uz kuru izmeklēšana nebija pārmērīgi ietilgusi⁶⁶; JCB nevar, pamatojoties uz šo kavēšanos, tiesiski paļauties uz to, ka rīcība, par kuru tā nav paziņojusi, ir likumīga⁶⁷; un nav pamata samazināt naudas sodu līdz tādām apmēram, kādā tas tiktu uzlikts, ja Komisija iepriekš būtu rīkojusies rūpīgi.

131. Attiecībā uz salīdzinājumu ar naudas sodiem, kas uzlikti uzņēmumiem *Volkswagen* un *Opel*, ir skaidrs, ka Pirmās instances tiesa uz JCB argumentu ir atbildējusi sprieduma 186.–189. punktā un JCB nav apstrīdējusi šo Pirmās instances tiesas norādi par Komisijas rīcības brīvību, izvērtējot lielu skaitu faktoru. Tā drīzāk cenšas piemērot nemainīgu principu, kas ir pretrunā Pirmās instances tiesas minētajai judikatūrai⁶⁸, ko turklāt JCB neapstrīd.

Normas, kas reglamentē naudas soda noteikšanu

Lietas dalībnieku argumenti

132. JCB apgalvo, ka, aplūkojot uzlikto naudas sodu apmēru, Pirmās instances tiesai

65 — Skat. arī pārsūdzētā sprieduma 86.–89. punktu.

66 — Skat. arī šo secinājumu 47. un 55. punktu.

67 — Skat. arī šo secinājumu 7. un turpmākos punktus un 43. punktu.

68 — Spriedums lietā *Ferriere Nord*/Komisija, minēts iepriekš 44. zemsvītras piezīmē; 2002. gada 20. marta spriedums lietā T-23/99 *LR AF 1998*/Komisija (*Recueil*, II-1705. lpp., 234., 236. un 279. punkts) un 1998. gada 14. maija spriedums lietā T-354/94 *Stora Kopparbergs Bergslags*/Komisija (*Recueil*, II-2111. lpp., 119. punkts).

vajadzēja ņemt vērā Komisijas Pamatnostādnes⁶⁹ tāpat kā lietā *Archer Daniels Midland* un *Archer Daniels Midland Ingredients*/Komisija⁷⁰. Ņemot vērā Pamatnostādnes, tā ir pieļāvusi vairākas kļūdas tiesību piemērošanā.

133. Pirmkārt, tā ir pieļāvusi formālu kļūdu, atzīstot, ka attiecīgā prakse ir uzskatāma par “smagiem” pārkāpumiem, bet par šo praksi uzliekot tādu naudas sodu, kas atbilst “sevišķi smagiem” pārkāpumiem. Tomēr to, ka šī prakse tika klasificēta kā “sevišķi smagi” pārkāpumi, nekādā ziņā nepamato ne šīs prakses raksturs, ne tās ietekme.

134. Otrkārt, tā ir nepareizi secinājusi, ka pārkāpuma ilgums ir 10 gadi. Pārkāpuma ilgums tomēr bija jānovērtē, ņemot vērā Komisijas nolaidību; tas, ka Komisija ilgi nesniedza atbildi, *JCB* deva tiesības domāt, ka tās izplatīšanas tiklu darbība nav pretrunā konkurences noteikumiem. Ja Komisija būtu rīkojusies rūpīgi, nelikumīgā prakse nebūtu tikusi īstenota. Šajos apstākļos pārkāpuma ilgumu nevarēja izmantot, lai palielinātu naudas soda apmēru. Katrā ziņā pierādījumi, uz kuriem Pirmās instances tiesa atsaucas, izdarot secinājumus par pārkāpumu esamību, nav pamats, lai atzītu, ka pārkāpums ir pastāvējis 10 gadus, un sava sprieduma 184. punktā tā nevarēja atsaukties uz citiem pierādījumiem, uz ko ir atsaukusies Komisija.

135. Treškārt, Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā attaisnojošo apstākļu esamību. Iespējamā pretlikumīgā prakse nav īstenota ar nodomu, bet gan Komisijas nolaidības un sliktas pārvaldības dēļ; *JCB* nav īstenojusi tādu pašu praksi Itālijā; un tai bija pamats šaubīties par to, vai rīcība rada pārkāpumu.

136. Visbeidzot, Pirmās instances tiesa nav pareizi novērtējusi iespējamās atbildību pastiprinošos apstākļus, it īpaši iekšējos paziņojumus par normām, kas attiecas uz aizliegtu vienošanos.

137. Komisija piebilst, ka Pamatnostādnes paredz tās politiku naudas soda aprēķināšanai saskaņā ar Regulu Nr. 17. Tāpēc Komisija ir paredzējusi piemērot vispārīgas papildu normas, kas tai ir saistošas līdz brīdim, kad tās tiek atceltas vai grozītas, un kas nav saistošas citām iestādēm; tās nav saistošas ne Pirmās instances tiesai, ne Tiesai.

138. *JCB* pirmais formālais arguments katrā ziņā ir tikai semantisks, un aplūkojamā prakse acīmredzami ietilpst “sevišķi smagu” pārkāpumu kategorijā Pamatnostādņu nozīmē.

69 — Skat. 12. un turpmākos punktus.

70 — 2003. gada 9. jūlija spriedums lietā T-224/00 *Archer Daniels Midland* un *Archer Daniels Midland Ingredients*/Komisija (*Recueil*, II-2597. lpp., 42. punkts).

139. Runājot par pārkāpuma ilgumu, ir jānorāda, ka pārmērīga kavēšanās paziņoto līgumu pārbaudē neietekmē formāli nepaziņoto pārkāpumu izmeklēšanas procedūru.

140. Attiecībā uz atbildību mikstinošiem un atbildību pastiprinošiem apstākļiem *JCB* turklāt nepamatoti no jauna cenšas pierādīt saikni starp kavēšanos, kas notikusi saistībā ar paziņotajiem līgumiem, un izmeklēšanu, kura attiecas uz nepaziņoto praksi; un iekšējie paziņojumi par normām, kas attiecas uz aizliegtu vienošanos, pierāda, ka *JCB* zināja par šīm normām, bet nav pierādījumu par to, ka tā būtu tās faktiski izpildījusi.

Vērtējums

141. Acīmredzams, ka Pirmās instances tiesai, īstenojot neierobežoto kompetenci attiecībā uz naudas soda apmēra grozīšanu, Komisijas Pamatnostādnes nav saistošas. *JCB* arī neapgalvo, ka tā Pirmās instances tiesā būtu izvirzījusi iebildumu par to, ka Komisija nav ievērojusi Pamatnostādnes, par ko Tiesai būtu jānosaka sods.

142. Šajos apstākļos nevar uzskatīt, ka jēdziens “smags”, ko izmanto Pirmās instances tiesa, precīzi attiecas uz Pamatnostādnes minēto “smagu” pārkāpumu, nevis uz “seviš-

ķi smagu” pārkāpumu kategoriju. Katrā ziņā konstatētie pārkāpumi nepārprotami atbilst sevišķi smagu pārkāpumu definīcijai: “[...] prakse, kura apdraud iekšējā tirgus pienācīgu darbību, piemēram, valstu tirgu sadale [...]” un kurai ir “[...] [liela] ietekme uz tirgu, un kura ietekmē plašu kopējo tirgu [...]”⁷¹. Līdz ar to Pirmās instances tiesai nebija pamata noteikt naudas sodu tādā apmērā, kas ir paredzēts par vieglākiem pārkāpumiem.

143. Piekritu Komisijai, ka, lai arī cik nosodāma būtu kavēšanās sniegt atbildi attiecībā uz paziņotajiem līgumiem, tā neietekmē to pārkāpumu ilgumu, ko radīja prakse, kura netika paziņota vai arī kura neatbilst paziņotajos līgumos paredzētajām darbībām. Pat tad, ja Komisija uz sākotnējiem paziņojumiem būtu atbildējusi tūlīt, no tās atbildes *JCB* nevarētu secināt, vai prakse, kas netika paziņota, pati par sevi vai arī saistībā ar paziņotajiem līgumiem ir pieļaujama. Šāda kavēšanās ne tieši, ne netieši nepadara nepaziņoto praksi par vieglāku pārkāpumu un nepamato jebkādu pieņemumu vai šaubas par tās likumību.

144. Attiecībā uz pierādījumiem par to, ka konstatētie pārkāpumi ir ilguši 10 gadus, *JCB* atsauca uz to dokumentu pieņemšanas

71 — Pamatnostādņu 1.A punkts.

datumiem, ko Pirmās instances tiesa ir minējusi sava sprieduma sākumdaļā, kurā ir konstatēts, ka pārkāpums pastāv. Šāda pieeja, šķiet, nav pareiza. Pirmās instances tiesai, noskaidrojot, vai Komisija pārkāpumu ir pierādījusi, pamatojoties uz sniegtajiem pierādījumiem, nav pienākuma visus pārkāpuma konstatēšanai izmantotos dokumentus norādīt hronoloģiskā secībā. Līdz ar to, novērtējot pārkāpuma izdarīšanas ilgumu, ir pieļaujams atsaukties uz citiem Komisijas minētajiem faktiem, kā tas ir darīts Pirmās instances tiesas sprieduma 184. punktā.

145. Attiecībā uz to, ka Pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā faktu, ka šī prakse netika īstenota Itālijā, *JCB* apgalvo, ka Pirmās instances tiesa, minot divus pārsūdzētā sprieduma punktus, “ir atzinusi, ka pasīvā tirdzniecībā ārpus līgumā noteiktās teritorijas ir izplatīta”. Tomēr abos minētajos punktos⁷² Pirmās instances tiesa ir atsaukusies tikai uz argumentiem, ko attiecībā uz to ir sniegusi pati *JCB*, neizdarot nekādus secinājumus par to pareizību.

pareizi par atbildību pastiprinošu apstākli uzskatīt to, ka pastāv pierādījumi tam, ka *JCB* zināja, ka šāda prakse ir Kopienas tiesību pārkāpums un ka to nedrīkst īstenot.

147. Līdz ar to uzskatu, ka neviens no *JCB* argumentiem apelācijas tiesvedībā nenorāda uz kļūdu tiesību piemērošanā, ko Pirmās instances tiesa ir pieļāvusi savā spriedumā, un ka tāpēc apelācijas sūdzība ir jānoraida.

Par pretapelāciju: atbildību pastiprinoša apstākļa neņemšanu vērā

Pārsūdzētais spriedums

146. Visbeidzot, attiecībā uz iekšējo paziņojumu, ko Komisija uzskatīja par atbildību pastiprinošu apstākli, bet *JCB* apgalvo, ka tas ir atbildību mīkstinošs apstāklis⁷³, nešķiet, ka gadījumā, ja uzņēmums rīkojas, pārkāpjot konkurences tiesību normas, ir pilnīgi ne-

148. Pirmās instances tiesa sava sprieduma 191. un 192. punktā ir norādījusi, ka Komisija Apstrīdētajā lēmumā ir palielinājusi naudas sodu par EUR 864 000, jo tā uzskatīja, ka sods, ko *JCB* bija noteikusi izplatītājam par Apvienotās Karalistes izplatīšanas līguma 4. noteikuma pārkāpumu (aizliegums veikt tirdzniecību ar neapstiprinātiem tālākpārdevējiem) un kas atbilst zaudētajai peļņai, kas netika gūta no rezerves daļu tirdzniecības,

72 — 102. un 117. punkts

73 — “[...] 1995. gada 16. maijā tirdzniecības departamenta direktors izdeva paziņojumu, kas tika nosūtīts [*JCB*] grupā ietilpstošo sabiedrību vadītājiem un kurā bija norādīts, ka paralela importa aizliegums ir pretrunā Komisijas lēmumiem un “Tiesas judikatūrai” (Pārsūdzēta sprieduma 54. punkts).

ņemot vērā tirdzniecību ārpus noteiktās teritorijas, ir represīvs pasākums un tādējādi ir atzīstams par atbildību pastiprinošu apstākli⁷⁴. Tomēr par paziņota līguma noteikumu nedrīkst uzlikt naudas sodu atbilstoši Regulas Nr. 17 15. panta 5. punktam, tāpēc Komisija šādā veidā likumā noteiktajā kārtībā nevarēja palielināt naudas sodu. Tāpēc Pirmās instances tiesa naudas sodu samazināja par tādu summu, par kādu tas tika palielināts.

Lietas dalībnieku argumenti

149. Komisija apgalvo, ka Pirmās instances tiesa ir kļūdaini interpretējusi Regulas Nr. 17 15. panta 5. punktu. Par atbildību pastiprinošu apstākli nav atzīts pats paziņotais 4. noteikums, bet gan tā ierobežojošā rakstura pastiprināšana, nosakot naudas sodu, kas, kā skaidri ir norādījusi JCB, nebija jānosaka un kas saskaņā ar 15. panta 5. punkta a) apakšpunktu tādējādi “[pārsniedz] paziņojumā aprakstītās darbības [...]”. Šī noteikuma mērķis ir veicināt to, lai uzņēmumi savos paziņojumos sniedz pilnīgi visu informāciju, un to nevar interpretēt tādā veidā, ka tā mērķis ir pasargāt no naudas soda uzlikšanas par nepaziņotu praksi, kas, ja to piemēro kopā ar paziņotajiem noteikumiem, var palielināt tā ierobežojošo raksturu, kāds piemīt pašiem paziņotajiem noteikumiem. Komisija lūdz Tiesu atcelt pārsūdzēto spriedumu tiktāl, ciktāl ar to naudas sods ir samazināts par EUR 864 000.

150. Vispirms JCB atbild, ka zaudējumu atlīdzību no viena no saviem izplatītājiem tā bija pieprasījusi, piemērojot minēto noteikumu, nevis īstenojot nepaziņotu praksi, jo kompensācija bija veids, kādā “ārpustiesas ceļā iegūt līgumā paredzēto zaudējumu atlīdzību”. Komisijas apgalvojums, ka JCB tai ir skaidri norādījusi, ka līgumslēdzējām pusēm Apvienotajā Karalistē netika piemērots sods, ir balstīts tikai uz to, ka citos paziņotajos līgumos ir paredzēts šāds sods. Līgumslēdzējām pusēm līguma sagatavošanas laikā nav pienākuma norādīt, kāds sods pārkāpuma gadījumā tiks piemērots; ja to nenorāda, vajadzības gadījumā tās var pieprasīt zaudējumu atlīdzību. Zaudējumu atlīdzība bija nepieciešama tāpēc, lai nodrošinātu selektīvā izplatīšanas līguma spēkā esamību un lai izvairītos no pretiesiskas izplatītāju diskriminācijas. Visbeidzot, Komisija nepamatoti attiecīgo lūgumu kvalificēja kā “represīvu pasākumu”, jo saskaņā ar Pamatnostādnēm par šādiem pasākumiem uzskata pasākumus, kas ir vērsti pret “citiem uzņēmumiem, lai liktu tiem “ievērot” lēmumus vai praksi, kas rada pārkāpumu”.

Vērtējums

151. Apstrīdētā lēmuma 40. punktā Komisija ir norādījusi:

“Divās Apvienotajai Karalistei nosūtītajās A/ B veidlapās JCB tika lūgta sniegt informāciju

74 — EUR 864 000 ir līdzvērtīga summa dubultam naudas sodam, ko JCB ir noteikusi savam izplatītājam.

par līguma vai saskaņotu darbību saturu un konkrētāk II.3.f sadaļā — par [...] “sodiem, ko var uzlikt uzņēmumiem, kas ir vienošanās dalībnieki (sodi, īpašuma atsavināšana, piegāžu apturēšana utt.)”. Abās veidlapās atbilde bija “nē”. Šī atbilde netika sniegta ne nevērīgi, ne mehāniski. A/B veidlapā, kas bija pievienota 1973. gada 30. jūnijā paziņotajam līgumam attiecībā uz Dāniju, bija norādīts sods GBP 250 apmērā vai trīskārša to rezerves daļa, kas ir nopirkta nevis no *JCB*, bet citiem avotiem, cena.”

piemērots attiecībā uz tirdzniecību ārpus noteiktās teritorijas⁷⁵, kas acīmredzami pārsniedz paziņojumā aprakstītās darbības.

154. Tādējādi Pirmās instances tiesa sava sprieduma 191. un 192. punktā, kas būtu jāatceļ tiktāl, ciktāl ar to naudas sods ir samazināts par EUR 864 000, ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

152. Pārsūdzētajā spriedumā *JCB* nav apstrīdējusi ne šos izteikumus, ne arī pierādījumus, kas ir saistīti ar konkrētajām A/B veidlapām.

Par tiesāšanās izdevumiem

155. Saskaņā ar Reglamenta 69. un 122. pantu lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.

153. Manuprāt, ir acīmredzams, ka veidlapās, ar ko tika paziņoti Apvienotās Karalistes līgumi, iekļautā atbilde “nē” nozīmē, ka tādi sodi kā tas, ko uzlika konkrētajam izplatītājam, pārsniedz paziņojumā aprakstītās darbības un tādējādi uz to neattiecas Regulas Nr. 17 15. panta 5. punkta aizsardzība. Katrā ziņā attiecīgais paziņoto līgumu noteikums aizliedz tirdzniecību ar neapstiprinātiem izplatītājiem, kaut gan attiecīgais sods tika

156. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriezt *JCB* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, *JCB* jāpiespriež atlīdzināt apelācijas tiesvedībā radušos tiesāšanās izdevumus.

75 — Skat. Pārsūdzētā sprieduma 191. punktu.

157. Pamatojoties uz Reglamenta 87. panta 3. punktu, Pirmās instances tiesa piesprieda *JCB* segt trīs ceturtais daļas no saviem tiesāšanās izdevumiem un Komisijai piesprieda segt pašai savus tiesāšanās izdevumus, kā arī atlīdzināt vienu ceturto daļu no tiesāšanās izdevumiem, kas radušies *JCB*, jo prasība tika daļēji apmierināta.

158. Ja pretapelācija tiks apmierināta, uzskatu, ka sākotnējā prasība ir “salīdzinoši labvēlīgāka” Komisijai. Tomēr atšķirība ir maza un, manuprāt, tā neattaisno nekādas izmaiņas attiecībā uz to, kā pārsūdzētajā spriedumā ir piespriests atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Turklāt Komisija nav lūgusi veikt šādas izmaiņas.

Secinājumi

159. Tāpēc uzskatu, ka Tiesai:

- *JCB* iesniegtā apelācijas sūdzība ir jānoraida;
- jāatceļ pārsūdzētais spriedums tiktāl, ciktāl Apstrīdētajā lēmumā noteiktā naudas sods tajā ir samazināts par EUR 864 000, un līdz ar to šis naudas sods ir jānosaka EUR 30 864 000 apmērā;
- jāpiespiež *JCB* atlīdzināt apelācijas tiesvedībā radušos tiesāšanās izdevumus.